

УДК 332.1

**ПРОГНОЗУВАННЯ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ
СИСТЕМ В УМОВАХ ГЕОПОЛІТИЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ**

**FORECASTING THE DEVELOPMENT OF SOCIO-ECONOMIC
SYSTEMS IN THE CONTEXT OF GEOPOLITICAL
TRANSFORMATIONS**

*канд. екон. наук В.В. Смачило, канд. екон. наук В.Ю. Халіна,
канд. екон. наук О.М. Колмакова, А.С. Устіловська
Харківського національного університету будівництва та архітектури*

*PhD (Econ.) V.V. Smachylo, PhD (Econ.) V.U. Khalina,
PhD (Econ.) O.M. Kolmakova, A.S. Ustilovska
Kharkiv National University of Civil Engineering and Architecture*

Будь-яка країна світу має асиметрію регіонів щодо соціально-економічного розвитку. Це в свою чергу призводить до соціальної напруженості та політичної дестабілізації в регіонах з низьким соціально-економічним розвитком спричиняючи відтік капіталу та населення з депресійних регіонів до регіонів процвітаючих. Відповідно, території, що мають переваги на початку періоду, через певний час їх збільшують, а регіони з відставанням посилюють своє відставання. Головними цілями регіональної державної політики є добробут громадян, цілісність держави, соціальна справедливість. Реалізація даних цілей, багато в чому залежить від подолання сформованої асиметрії соціально-економічного розвитку регіонів України, становлення та розвиток сучасної регіональної структури України, а відповідно збереження єдності країни. Актуальним стає питання скорочення асиметрії регіонів.

Майже незмінні передумови (основні, об'єктивні) – ті, що сформовані

під впливом часу та характеризуються природними умовами, менталітетом населення, що мешкає в даному регіоні тощо. Науковці виділяють наступні передумови, що можна віднести до незмінних: природно-географічні; історико-культурні.

Змінні передумови (вторинні, суб'єктивні) – ті, що виникли під впливом реформ, програм, політики державного та регіонального рівня, а також під впливом дії суб'єктів господарювання. Науковці виділяють наступні передумови, що можна віднести до змінних: інституціональна структура регіону, інфраструктура регіону, швидкість реалізації реформ, програм, політики державного та регіонального рівня.

Змішані передумови (опосередковані) – ті, що формуються під впливом попередніх двох груп. Автор відносить до таких передумов виробничо-інфраструктурні та демографічно-трудова.

Аналізуючи наукову літературу та згрупувавши данні [1-4], передумови виникнення асиметрії можна поділити наступним чином (рис. 1):

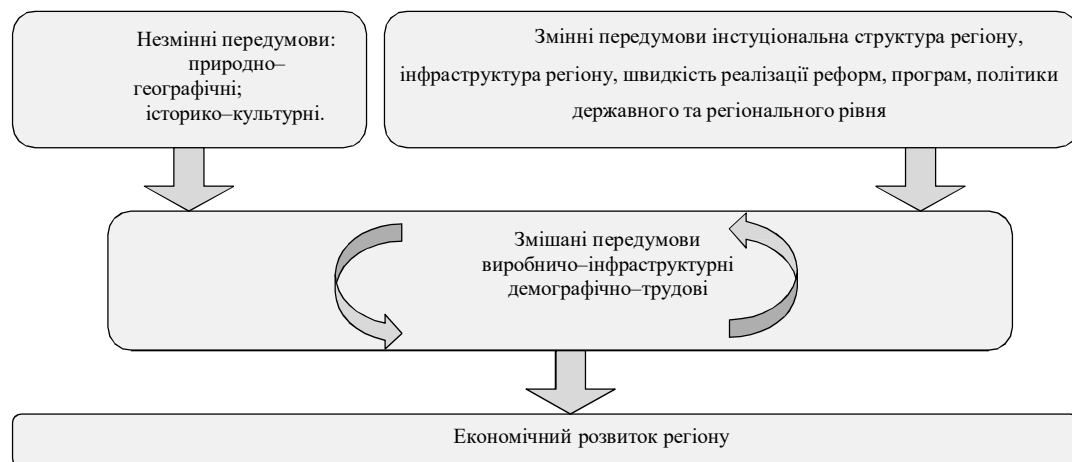

Рис. 1. Передумови виникнення регіональної асиметрії

Авторами були проведені розрахунки індексів асиметрії та індексу сталого розвитку, що розроблена комісією ООН зі сталого розвитку. Індекс сталого розвитку ООН є на даний час єдиною загально відомою офіційною методологією оцінки рівня розвитку регіону. В Україні ця методологія була адоптована та впроваджена для оцінки регіональної асиметрії. Але дана методологія дає змогу лише оцінити стан регіону і не дозволяє виявити причини, лише констатує факти.

Для усунення вказаних суперечностей автори пропонують просту але достовірну математичну модель оцінки соціально-економічного розвитку регіону в часі, що дасть змогу оцінювати, а потім і моделювати (згладжувати, скорочувати розрив між регіонами) регіональну асиметрію країни.

**Управління соціально-економічними системами в умовах
неоіндустріалізації та глобалізації (людина, технології, економіка)**

- [1] Федорова А.Ю. Асимметрия развития регионов РФ и инструменты ее сглаживания // Вопросы современной науки и практики. Университет им. В.И. Вернадского. -2006. - №2(4). – С.225-229.
- [2] Лавровский Б. Измерение региональной асимметрии на примере России // Вопросы экономики.- 1999.-№3.-с. 42-52.
- [3] Игнатов В. Г. Асимметрия социально-экономического развития регионов Российской Федерации и основные направления ее ослабления //TERRA ECONOMICUS.- 2009. -№ 2. - Т. 7. - С. 132-137.
- [4] Красильников О.Ю. Региональная асимметрия структурных сдвигов в экономике // Общество и экономика. - 2001. - № 2.- С. 150 – 155.